

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

• V edincih je moč.

«EDINOST» izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vsako leto je 3 gl., za polu leta 2 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v traških v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, «Neva tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Torrente» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznanih in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Dve važni spomenici.

Danes prinašamo drugo spomenico, namreč ono na visoki državni zbor zaradi zveze državne železnice, to je postaje Hrpelje s postajo Jurdani proge St. Peter-Reka in druge železniške črte z Reke v Preluko, Volosko, Opatijo, Lovran, Moščenice, Bršec, Sisol, Plomin — Rabac, katera črta bi se pri Žminju ali pri Vodnjanu zvezala z državno železnico Divača-Pulj. Oba projekta sta velike važnosti i z malimi troški izvršljiva. Spomenica na državni zbor glede železničnih projektov v Istri:

Visoka zbornica!

Slavni deželni zbor isterski je sklenol v svojej seji dne 27. avgusta 1883., naj se cesarskej vladi predloži spomenica o zgradbi železnične črte, ki bi vezala istrsko državno železnico Divača-Pulj z ono St. Peter na Reko. Iz relativnega predlaganja in pogajanja se pa vidi, da se prvič želi takova zvezna črta, s katero bi se južne železnice postaja Matulje-Opatija zvezala v Lupoglavi z državno železnico Divača-Pulj, in sicer v to bi se moral napraviti predor pod Učko goro (Monte Maggiore). Mej tem ko politično društvo «Edinost» to le stvar najgorkeje podpira, da se uvede boljša zveza mej mesti Pulj-Reka, zajedno si ono v svojo dolžnost šteje in to v državnem kakor tudi v interesu isterskega naroda svoj glas povzdignoti proti nameravanej zvezi Matulje-Lupoglav, in priporočati druge črte, večje prednosti i ki bolje ugajajo svrham.

Železnična zveza, ki bi vezala zapadno Istro z svojimi zapadno-zahodnimi deli, v vseh slučajih je to ena nepogojnih potreb. Visoka planota Učka — Šiva-Planik dela dnevno občilo mej obema deloma istrske pokrajine skoraj nemogoče. Vzhodnja Istra naravno dokaj zaostaja za zahodnimi deli, ker ti imajo na svojo korist istrsko državno črto skozi vso njeno dolžino, mej tem ko od nje nemajo nijedne koristi sodnijski okraj Podgrad, Volosko, Lošinj, Čres, Krk, Labinj in dober del sodnijskega pazinskega okraja.

K temu bi bilo še omembe vredno, da se je do sedaj povsem zanemarjala vshodnja Istra z njeno romantično Opatijo Učke gore (Monte Maggiore) v znožju katere se nahaja zdravilni kraj Opatija.

Zapadno in vzhodno Istro s železnično črto zvezati, pravi se zajedno Pulj k Reki po najkrajšej črti dokaj približati, z drugimi besedami, pravi se vojno-avstrijsko luko z Hrvatsko in Ogrsko v najugodnejšo zvezo spraviti, da se more ko potreba nastane, na razpolago imeti vojaštva, provijanta in svakovrstnega materijala.

Trije glavni momenti bi bili pri prašanju namerjavane železnične zveze, da bi se ne smeli pustiti iz očesa.

1. Strategična važnost, 2. trgovinski in kulturni pomen za Istro samo, 3. skrajšanje doseganje črte Trst-St. Peter-Reka, in konečno približanje teh pomorskih luk.

Pri pretraskanju slučajja, da tržaški deželni zbor se ni kaj posebno pobrinol

za sklep v začetku navedeni, in da mesti Trst in Reka ne potrebuje druge boljše železnične zveze, kajti po zgradbi črte Hrpelje-Trst dospese prav lahko v poldrugej uri iz Trsta na Reko, koji mesti ciljate tudi za protivno trgovinsko politiko, društvo «Edinost» mora v skupnem interesu Istre le druga dva glavna momenta podpreti, namreč 1. Strategično važnost in 2. kulturni pomen zvezne železnice z državno železnico Divača-Pulj in črto St. Peter-Reka.

Zveza v Lupoglavi (na črti Divača-Pulj) z Matulje-Opatijo (na črti St. Peter-Reka) je le po črti najkrajša; kajti ako bi se hotelo za gotovo krajšo črto imeti, moralo bi se pod Učko goro (Monte Maggiore) drugi predor Montćenis napraviti, kar pa bi bilo gotovo preveč zahtevati.

Racijonalne črte, ki se tu v poštev morejo jemati, so: I. Jedna črta ki bi držala iz železnične postaje Jurdani (na črti St. Peter-Reka), dalje mej Zvonečami in Brgudom skoz Žejane in Mune na Materijo in od tu na postajo Hrpelje (na državnej črti Divača-Pulj).

Ta črta bi se kaj lahko dala izpeljati, ker tu svet ne dela nijedne težkoče, zemlja ni bila izvanredno dober kup, črta jako kratka, luke Puljska in Tržaška z ono na Reki pa pomenljivo bolje zadinjene.

Strategično bi bila ta črta nedvomno gotovejša, in če se Trnovica (kraj v kastavskoj občini) v Rečinem dolu z dobro cesto zedini v Kastvu,

oziroma s postajo Jurdani, tako eventualno vojaštvu ne bi trebalo iti na Reko, ono more naravnost z Bakarske postaje (na črti Karlovec-Reka) čez Rečino in Kastvo v treh urah priti na postajo Jurdani. Uprav to cesto (ki, kakor je bilo omenjeno, morala bi se napraviti), je v letu 1814 uporabil grof Nugent, prišedši iz Hrvatske, za svoje vojaške operacije proti Francozom v Istri. Še večji ekonomični pomen, ne da bi zgubila imenovanih prednosti, imela bi II. črta na vzhodnej obali Istre, pri kateroj pa bi se zveza Trsta z Reko morala izpustiti.

Ta črta bi po vsem stala na zemlji testranske državne polovice. Ona bi namreč vzhajala od črte St. Peter-Reka na reško mejo, naravno luko v Preluki, potem mestece Volosko in zdravilni kraj Opatija tikala nad Lovranom, Moščenicami in Bršcem in južno Sisolsko podnožje obdajala in luke Plominj in Rabac dosogla in potem naj bi se opredelila zveza mej Žminjem in Vodnjanom z državno črto Divača-Pulj.

Izjemoma le v raškem dolu, drugod nikoder ne bi se prišlo do tehničnih teškoč.

Od luke v Rabcu pod mestom Labinj poleg katerega se nahajajo premogovniki, more se v jednej uri priti v mesto Čres, na enako imenovanem otoku, kar se da izvršiti z redno parobrodarsko zvezo. Z enako črto bi se zvezala vsa vshodnja Istra z otoci v Kvarneru in središčem Istre, in Pulj z Reko bi bil postavljen v najkrajše občilo.

Podlistek.

Literarna tatvina

In podlistek „Slovenskega Naroda“ o „Časnikarstvu in naših časnikih“.

(Konec.)

Ali dovoljt „Omne nimium nocium“, glasi se latinski pregovor in itak se uže bojim, da sem z obilnimi citati utrudil potrpežljivega čitatelja. Lehko bi nadaljeval svoje primere, lahko bi dokazal, da je »Narodov« brezimennec na isti način iz Wuttkeja si izposodil tudi to, kar navaja o dalekopisnicah, toda ozir na občinstvo me h koncu sili.

Priznavam sicer, da se je podlistkar, odkar mu je uredništvo «Edinosti» pretiilo s stvarnim odgovorom, v zadnjih 8 številkah potrudil, manj hlapčevsko izpisati svoje vire. Razsodni opazovalec spoznaval bode neprijetno njegovo situacijo uže po izrednej plitvosti poslednjih feuilletonov; iz duhomorne monotoniije njegovega sloga štrle le sem ter tja, nalik erratičnim skalam, dvignjočim se iz puste ravnine, razni poberki iz slavni angleških in francoskih pisateljev. Rad bi tudi prevaril svojega nasledovalca, zsmesno doslednostjo ga neprestano vabi, naj išče po raznih naučnih slovnikih, češ, da se morda na ta način reši presitne mu kontrole. Toda navajen obilne piče, nakopičene v Wuttkejevej Logatej sbrambi, toži se mu vendar čestokrat po tem radodarnem viru, kakor

se je tožilo nekaj Izraelcem v puščavi po polnih egiptovskih loncih. Potem prihiti za kratek trenotek nazaj k svojemu ljubljencu, da se vsaj nekoliko spočije v njegovem naročaji. Tako je v zadnjem hipu v Wuttkeji našel citat iz Ferd. Lassall-a, katerega je njegov izvirnik posnel iz nemškega agitatorja knjižure: »Die Feste, die Presse und der Frankfurter Abgeordnetentag«. Celo na dve drugi klasični priči se sklicuje, na glasovitega dunajskega sleparja Plachta in na „pobožno in nedolžno gospico“ Spitzseder. In da bi tem ložje omamil lehkovernega čitatelja, hlini se „Narodov“ resnicoljub, rekoč: „To pa ni povzeto iz naučnih slovnikov „Edinostnih“ učenjakov, ampak iz poročila sodne obravnava zoper rečenega Plachta pred dunajskim sodiščem“. Zalibog, moramo tudi tu oporekati; ni bilo namreč treba učenemu anonymusu glavo si beliti s prašnimi sodnijskimi akti ali brskati v zastarelih časnikarskih številkah, tudi te zanimive črtice je našel — v Wuttkeji, st. 408 in st. 428!!

Kar sem tedaj trdil v svojem tretjem podlistku, da je »Narodov« semiljetnist »zlorabil svoje vire, šopiril se s tujim perjem ter grešil na kratkovidnost svojega občinstva«, dokazal sem do pičice na neovržni način. Ali morda se nahaja med preponižnimi Slovenci še kaka nežnočutna dušica, katera bi vendar rada nekoliko branila v »senci« se skrivajočega podlistkarja pred napadi prestrogega kritika. Morda je nepoznanec grešil iz gele nevednosti, ker so mu bili neznan zakon, po katerih se

amejo rabiti viri, morda je celó v svojej naivnosti mislil, da ga bode kasno navajenje svojih virov moglo rešiti vsakega očitanja? Živo obžalujem, da niti tega izgovora, ki bi bil vendar pravi »testimonium paupertatis« za dotlejnega pisatelja, ne morem pustiti svojem protivniku. In da se razvidi njegov dolozni namen, njegova »mala Ades«, hočem dobrohotnemu čitatelju postreči še z jednim primerjevalnim citatom.

Govoreč namreč o spridenej dunajskej žurnalistiki, trdi Wuttke:

»In Wien stritt man in Schriftstellerkreisen darüber, ob sie (»N. Freie Presse«) 100.000 oder 200.000 Thaler empfangen. Neulich versicherte mir ein Schriftsteller, der aus Wien kam, Friedländer sei nicht der Mann gewesen, für so wenig die »N. Fr. Pr.« herzugeben, eine Million Gulden sei der Preis gewesen. Sei dem, wie ihm sei, grosse Summen müssen damals aus Nord-Deutschland nach Wien und Pest geflossen sein. Der »Volksstaat« theilte (am 30. November 1872) mit, dass der unvermögende Dr. Paul Waldstein um 1870 nach Pest gezogen sei, daselbst den »Ungarischen Lloyd«, das »Pester Journal«, das »Neue Pester Journal«, und viertens das »Pester Tagblatt« angekauft habe. Graf Bethlen gab in Pest und Wien, wie behauptet wird, auf preussische Kosten eine »Diplomatische Wochenschrift« heraus...»

In sedaj vabim jaz vsakega čitatelja, čegar prsih še ni popolnem ugasnil čut

za pravnost in pisateljsko poštenje, naj vzame v roke najstarejšega dnevnika 5. številko, ter si ogleda roparsko plico, kako v svojem senčnatem brlogu skriva ukradeno blago. V tej številki se namreč ponaša:

»V dunajskih pisateljskih krogih so se takrat le razpirali, ali je »Neue Freie Presse« dobila 100.000 ali 200.000 tolarjev od Prusov. Pet let pozneje mi je celó neki pisatelj, prišedši iz Beča, trdil, da dr. Friedländer... pač ni bil mož, Ja bi bil za tako malo denarjev udal »N. Fr. Pr.« pruskej politiki, nekateri pravijo, da je dobil milijon tolarjev (sic!) Gotovo je, da so takrat velike vsote novcev iz severne Nemčije prihajale v Beč in Budapešto. Zakaj, misli si lahko vsak čitatelj, če prav je neki nemški nezavisni list (»Volksstaat«) konci leta 1872 prijavil, da je ono leto (1870) pruska vlada v Budapešti najela, prav za prav kupila vse imenitne nemške liste (»Ung. Lloyd«, »Pester Journal«, »Neues Pester Journal«, »Pester Tagblatt«), in grof Bethlen je v Beč in Budapešti izdajal na pruske stroške neko... »Diplomatische Wochenschrift«...»

Temu dokazu, da se »Narodov« podlistkar niti sramoval ni, sibi, lastnej svojeji ničevosti prisvajati to, kar je osobno dožikal znani voditelj velikonemške stranke, vseučiliški profesor in politik H. Wuttke, ne dostavim ničesar. »Litterae non erubescunt«, misli sem s Ciceronom, — ali da se nahaja mej slovenskimi izobraženci pisatelj tako nizkega, podlega mišljenja,

Na tej črti stojé najlepši kraji vzhodnje Istre z klimatičnim zdravilnim krajem Opatija; ta črta bi se rentirala z jako močnim prometom.

Strategično bi ta ne bila toli nevarna, kakor črta na zahodnji obali Istre, kajti morska ožina v Kvarneru smatrati se more kot zaprto morje, kder v poštev jemaje vojno luko Pulj in mnoge otoke, sovražna flota bi mogla pripluti do Rabca le po velikih težkočah.

Visoka zbornica naj sklene:

Naj se ta peticija izroči v pretres z eventualnimi drugimi o tem predmetu c. k. visokej vladi pri obravnavanju o zgradbi zvezne železnice mej vzhodnjo Istro in Puljem, oziroma državne železnice Divača-Pulj.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V poslanskej zbornici se je 22. t. m. obravnavala trgovinska pogodba s Francosko kakor nujna predloga. Potem se je sprejel v drugem in tretjem čitanju zakonov načrt gledé vdržavljenja Fran-Jožefove, Rudolfove in Predalske železnice. Predlog poslanca Jaques zastran predrugečbe kazenskega reda pri porotah se je zročil kazensko-zakonskemu odseku. Potem se je potrdilo več novih volitev. Nazadnje je predložil poslanec Lienbacher zakonov načrt glede delitve kmetijske lastnine.

Gosposke zbornice komisija je 23. t. m. odobrila izvenredne naredbe za Dunaj i njegovo okolico.

Ogerska poslanska zbornica je v seji 25. t. m. sprejela trgovinsko pogodbo s Francosko.

Morilec vrhovnega ogerskega sodnika Majlatha se je 22. t. m. prebrala smrtna sodba. Zvečer se je zbrala ljudska smetljaka pred ječo obsojenih, in kričala: »Elijen Spanga,« ter okna pobila. Ker je smetljaka pretela in na policiste kamene metala, streljala je policija, vendar ni nobenega ranila; nekoliko razsajalcev je bilo zaprtih. Drugo jutro ob sedmih so obešili vse tri morilce, najprej Spango, potem Pitelija in nazadnje Bereča. Obešanje je trajalo 8 minut, po 20 minutah so zdravnik izrekli, da so mrtvi obešeni, katerih trupla so sneli z vešal in v ječo prenesli, da jih tam raztelesijo; mej obešanjem se mir ni kalil.

Vnanje dežele.

V Podgorici na Črnogorskem so se na sejmu 22. t. m. zopet spopadli Albanci in Črnogorci. Če tudi je Albancem prepove-

da se nahaja mej našimi časniki list tako pičle razsodnosti, — neprijetna ta misel me je navdajala s pravo otožnostjo. In radovedno sedaj čakam, če se bode še na dan upal »Narodov« podlistkar, kateremu sem prav zdaj pred slovenskim svetom v čelo vtisnil sramotni pečat literarne tatvine!

Da se takemu pisatelju nasproti ne bodem zagovarjal, da ne bodem branil svojih besedij, katere sem govoril na Mengliškem shodu, da se ne bodem skliceval na ministersko naredbo o sprejemnih izpitih, izdano 14. marcija 1870, št. 2370, po kateri moramo tudi pri slovenskih dijakih kranjskih gimnazij zahtevati sprejemni izpit iz nemščine, — tega mi noben poštenjak ne more zameriti. — *Prepričan sem pa tudi, da moj nasprotnik ne zapusti sodnatega zavetja svoje anonimnosti; vsaj bi bil kriminaličen novum, da bi dolgoprstnež, kateri se ukoristi s tujim blagom, po storjenem junačtvu poškodovanemu pustil v spomin — svojo vizitnico!*

V Ljubljani, februarja meseca 1884.

Prof. Fr. Šuklje.

dano, da ne smejo hoditi v Podgorico na sejm, vendar sta prišla dva in enega Črnogorca umorila Albanci so zaprli, ljudstvo je bilo tako razkačeno, da ju je hotelo raztrgati.

V angleškej poslanskej zbornici je 23. t. m. govoril Stanhope o odstopu Mrva Rusiji. Minister Dilke je odgovoril, da vlada zdaj ne more izreči svojih nazorov, ker jih mora ruskej vladi naznaniti. Mej vlade in opozicijo ni nobenega načelnega nasprotja o nazorih. Vlada ima zaupanje do zagotovil afganskega emirja, in zato jej ne more biti vse enake, kaj se godi v Afganistanu.

Na Francoskem delajo delalci vedno večjo preglavico vladi, fabrikantom in družbam. Družba premogišč v Anzinu je odpovedala delo 600 delalcem; vsled tega so pa drugi delalci delo opustili.

Tokar je padel v roke krivemu proroku, ta vest se je potrdila, veči del posadke je bilo poklane; ta pad je provzročil upor egiptovske posadke, kakor poročajo uradni viri; uporniki se pripravljajo k napadu na Suakim. Ta novica je v Londonu provzročila veliko razburjenost.

Vojaki iz Nubije se niso hoteli vkrcati v Trinkitad, kamor jim je bilo ukazano; izgovarjali so se, da njihove kroglice ne morejo prebiti ščitov upornikov; iz Londona pa je prišel ukaz, naj v Tonkat namenjeni angleški vojaki ne odpotujejo iz Kahire.

Angleški general Gordon je ukazal, naj se posadka iz Kartuma umakne v Kahiro; to pač priča, da sam Gordon nema zaupanja, da bi se mogel Kartum braniti krivemu proroku.

Angleži so v Trinkitatu izkrcali 4300 angleških vojakov, nubiški vojaki, ki niso hoteli na vojno zoper krivega proroka, bili so primorani, goniti proti Trinkitatu kamele, obložene s živežem za angleško vojsko.

Krivi prorok je pisal indiškimi Muhamedancem, naj ga podpirajo v vojni za Izlam.

Turški sultan protestira zoper proglašenje krivega proroka za kordofanskega sultana.

Dopisi.

S Krassa, 31. januarja.

Pred petdesetimi leti ni bilo nobene ceste v sežanskem okraju, razen tržaško-dunajske ceste, ki drži skoz Opčine, Sežano, Storijske in naprej proti Ljubljani, in stara cesta skoz Lokvo, Divačo in dalje čez Gabrk v Senožeče, drugod so bile same ulice in kolovozi, kakor se še zdaj nahajajo po polji. Tisti čas je služil v Sežani pri c. k. okrajnej sodnji rajnik g. Tolmenc, ta je bil ob enem sodnik, komisar, glavar, notar, in advokat, njegov podpornik je bil rajni g. Polak c. k. davkar; imela pa sta oba enega sodniškega slugo, ali kakor so mu tisti čas ljudje pravili, beriča, ki se je pri vsakej priložnosti sam nazival: Toni niente causa, beriča. Omenjenima gospodoma je misel v glavo prišla, kako bi se dale po vsem sežanskem okraju od vasi do vasi lepe ceste napraviti; ona skličeta vse župane skupaj in jim razodeneta važnost lepih občinskih cest, ter jih nagovarjata, naj se dela lotijo. Županom se je ta dober nasvet dopadel tako, da so precej začeli pregledavati in meriti, kod bi ceste izvršili brez velikih stroškov, in delo se je hitro začelo. Posestniki so prostovoljno brez plačila svoja zemljišča odstopili, da so se mogle ceste razširiti, kamor je bilo potreba. Omenjeni g. Polak je delo nadzoroval, Toni niente causa pa je vedno tekal, navadno v belem slamnatem klobuku, z debelo grčavo trnovo palico v roki, na sebi torbo in v torbi dve verigi, kateri ste mu služile, da je tistega, ki se mu je ustavljal, uklenol in v Sežano peljal, da je tam svoje plačilo po zasluženju prijel. On je vedno ljudi priganjal, da so hitreje delali in vrjemite mi, da so se ga ljudje tisti čas bolj ball, nego zdaj krdele žandarjev s puškami in nasajenimi bodali. Če so otroci bili poredni in niso dali miru, strašile so jih matere: Molčite, če ne, pride Toni niente causa in otroci so se hitro tibo v kote poskrili. Če so otroci v šoli bili nemirni in se niso hoteli učiti, strašili so jih učitelji s tem, da pride Toni niente causa, če se ne bodo pridno učili. Kadar so fantje po noči razsajali in niso dali miru, opominjali so jih županje, naj bodo pri miru, i naj po noči ne razsajajo, če ne, pride Toni niente causa, in če niso hoteli fantje župana slušati; na-

znanil je v Sežano sodnji; Toni je prišel, fante povezal in jih v Sežano odpeljal, tam je bila sodba brez odloka sklenena: na klop Toni prinese palice, in Toni jim je hitro na zadnjo oplati po pet do petnajst odštel in iz hlača dobro prah otresel; kadar je pa svoje delo opravil, rekel jim je za slovo: »Zdaj ste ga odpravil, pojte ga domov, Toni niente causa«. Vrnimo se spet k cestam. Kadar so bile ceste dodelane, dal je omenjeni g. Tolmenc povelje, da se ima ob cestah sadno in drugo drevje nasaditi. Županje so morali z apnom zaznamovati prostore, kder naj si drevje nasadi; vsak fant, če se je hotel poročiti, moral je 20 do 25 draves vsaditi in ni dovoljenja vdobiti, dokler ni od svojega župana prinesel spričala, da je svoje dolžnost storil in drevesa vsadil. Še dan danes se vidi koristi tega povelja, posebno je bilo lepo videti pri c. k. državnej cesti od Fernetiča do gorenjih Senadol, kako je bilo na obeh straneh ceste sadje nasajeno. Kde se še ne spominja ljudskega tabra na Gaberku mej Sežano in Storjami; tistikrat so stali še celi gozdiči takega sadnega drevja, ali nemila roka jih je skorej do čistega pokončala. Tedaj omenjeni g. Tolmenc je več storil za blagostanje Krasa, nego vsi drugi gospodje, kar jih je v tem devetnajstem stoletju bilo v Sežani. V cenjenim listu Edinosti št. 98. od minolega leta je hvalil nek g. dopisnik iz Završka pri Škofljem v Brkinih našega deželnega poslanca gospoda načelnika okrajnega cestnega odbora, Rajmunda Mahorčiča iz Sežane, da se močno trudi in skrbi za zboljšanje škofeljsko-lokavske ceste, in res vse hvale vreden je ta neutrudljivi gospod; on ne skrbi le za to cesto, temuč tudi za naše kraške ceste. Kdor je kdaj pred malo leti potoval po cesti iz Sežane skoz Semarje in Tomaj, vé se dobro spominjati, kako je bila cesta pod Sežanskim Tabrom proti Semarji nevarna, posebno ponoči, da ni bil človek si življenja zvest; tudi v Tomaju je reber odstranil in na več krajih je zdaj tako lepo ceste vrejena, da se je veselje po njej voziti. Uže rajniki njegov oče si je dosti prizadeval za ceste, ali sin je očeta prekosil, ker on ne skrbi le za ceste, temuč tudi zato, da bi se zdato cestne doklade znižale, zato je dal v Lokvi mitnico napraviti, ker ta cesta je največ stroškov prizadevala. Pa tudi naša kraška cesta, ki drži iz Sežane proti Vipavi in v Gorico, nas dosti novec stane, ker po tej cesti potujejo večji del tuji trgovci na kolodvor in s kolodvora sežanskega, in tudi v semnje v Sežano, Divačo in Lokev, ker je v okrožju dveh ur trideset semnje vsako leto, in po tej cesti večji del tuji trgovci ves kraški denar odpeljujejo; tedaj ne bi bilo preveč, ako bi se tudi na tej cesti mej Sežano-Tomaj mitnica postavila, saj vendar ne bi bili vipavski in goriški trgovci nejevoljni, ker od tukaj tolikanj dobička odpeljujejo; in bi s tem ubogim kraškim kmetom breme zljajšali, da bi lažje ahajali. Pri vsem tem pa so kraške občinske ceste po lanskih strašnih nevihtah, povodnji in toči tako strašno poškodovane, razorane in grde, da niso bile od leta 1832. nikdar tako grde kakor zdaj, posebno ceste, ki drži iz Vipave skoz Kobdilj, Ponikve, Dobravlje, Kaste in Storje, ki je bila pred malo leti tako lepa, da se je lahko vsak princ brez vse skrbi po njej peljal, zdaj je tako razzorana, da se eiganje rajši po njej paš koradžijo, nego da bi se vozili, ker se boje da se prekunejo. Dragi mi Avberci, Ponikvici Dobravci, Kaselci, in Storcei, kaj bi vam vendar vaši pokojni očetje rekli, ako bi to vašo cesto videli, oter so se oni toliko zanj trudili? Ali vas ne bi zmerjali z nemarneži, da sami sebi nečete dobro, ker morate po takih žlebanjah voziti, ali ne bi mogli ceste popraviti, posebno letošnjo zimo, ker je tako ugodna in suba, in nemate družega tako silnega dela, torej bi se lahko brez vsake zamude to delo izvršilo, pa nobenega ni, da bi to zapovedal.

V prošlih letih smo imeli v Sežani gospode vladne zastopnike, ki so vsako toliko časa po svojem okraju pregledali ceste, šole in šolske vrte, in če so kaj napenega našli, brzo so dotičnim županom ukazali, popraviti in poravnati; nekaj let sem pa se neki naši gospodje malo brigajo za kmetiške naprave, in premalo mej nas hodijo, so sicer pametni in učeni, a premalo občujejo z ljudstvom. Čas bi uže bil, da bi se potrudili in občinske ceste pregledali.

Domače in razne vesti.

Cesarjev dar. Presviti cesar je podaril 100 vld. iz svoje denarnice občini Roverji v Puljskem okraju, da si nakupi cerkveno obhoko.

Trgovinski minister Pino je prišel v ponedelek natihoma v Trst, ter bil pričr pri poroki načelnika tukajšnje trgovinske zbornice, gosp. barona Reinelta, ki se je opoludne v škofovej kapeli poročil z gospico de Neef. Zvečer se je minister zopet na Dunaj odpeljal.

Vojvoda Nikolaj Württembergški je prišel iz Krakovega v Trst, da se tu nekoliko časa pomudi.

Imenovanje. Tukajšnje poštno in brzojavno vodstvo je imenovalo gospoda Viktorja grofa del Mestre in Ferdinanda Kariža asistentom, a ne praktikantom, kakor smo zadnjič poročali. — Dosedanji praktikant računstva pri tukajšnjem namestništvu, Henrik Viličić, imenovan je asistentom računstva. Presviti cesar je imenoval dosedanega svetnika deželnega sodišča, Zenkovich-a, predsednikom trgovinsko-pomorskega sodišča in istoobno podpredsednikom deželnega sodišča v Trstu.

Tržaški župan dr. Mazzoni je prebolel ter je zopet popolnoma zdrav.

Novi tržaški občani in meščani. Meščanstvo so dobili gospodje Ariodante Mengotti, Franjo Vlacovich in Danijel Jesurum, potem pa petim so le občanstvo zagotovili — a mnogim ga odrekli.

Tržaški magistrat je sprejel odpoved kapovile in poljskega čuvaja v Gropadi.

Mišnina. Z dnem 24. februarja spade prvo četrtletje za vplačevanje hišnice z dotično doklado, 5% davek od oproščenih hiš in prvi obrok stanovniške takse. Magistrat pozivlja dotičnike, ki so zaostali, naj nemudoma zaostalino poravnajo. Če ne plačajo v 14 dneh, t. j. do 9. marcija prihodnjega meseca, zaračunijo se jim odstotki od dotične zaostaline v smislu zakona od 9. marcija 1870.

Mesni duc za mesec januarja znaša 168,279 vld. 29 kr., v istem mesecu se je nabralo od mestnih mitnic 1803 vld. 60 kr., in za klavno takso se je prišlo 4310 vld. 45 kr. — Na račun mestnega erarija se je v prošlem mesecu vkasiralo 30,547 vld. 14 kr., za državni erarij pa 173,688 vld. 35 kr.

Blagoslovenje. V ponedelek ob 10. predpoludne so blagoslovili kapelico v novem škofijskem konviktu, kder se hranijo dečki, ki se po skončanju gimnazijah študijah posvetijo duhovskemu stanu. Monsignor Glavina, z asistencijo šest kapitolja in drugega duhovstva je to redko cerkveno slavnost završil in potem je bila sv. maša, katero je pontificiral on sam. Odgojenci iz konvikta so zapeli cesarsko pesen v nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku, in eden v imenu drugih sotovarišev je izrazil udanost odgojencev do cesarske hiše in hvaležnost do onih darovateljev, ki so pripomogli z darovi, ali z drugim, da se oči morajo šolati in izobraževati. To je odgojenec govoril v lepej in doberj latinščini. Tejslavnosti so prisustvovali c. k. nam. bar. Pretis, bar. Serinzi. I. podpredsednik mestnega zbora vit. Dimmer, gospodje od dotičnega odbora in drugi visoki gospodje.

Dohodki za dijaško semenišče v Trstu od 11. januarja do 15. februarja so znašali 1278 vld. 59 kr. Od te svote je 792 vld. 69 kr. darov, 485 vld. 90 kr. pa obresti, in dohodkov od štipepdij. — Prav srčno želimo, da bi se važnemu zavodu *šedanje več dobrotnikov* oglasilo, in da bi se ga premožniši ljudje tudi v oporočah spominjali.

Postne pridige. Naznanja se, da v postu, kakor sleherno leto, bode se pridigovalo, in sicer v slovenskem jeziku v teh-le cerkvah: 1. v župnej cerkvi sv. Antona novega v novem mestu vsako nedeljo in zapovedani praznik ob 6. uri predpoludne in vsak petek ob 3. uri popoludne; 2. v župnej cerkvi pri sv. Jakobu vsako nedeljo in praznik ob 3. uri popoludne. — Velikonočno obhajilo se prične s tretjo nedeljo v postu (16. marcija) in traja do praznika Gospodovega Vnebohoda (22. maja).

Latinske, slovenske in hrvatske molitve, ki se molijo po tihej svetej maši, kakor določa najnoveji ukrep sv. kongregacije redov, dobivajo se posebe tiskane v tiskarni S. Pastori, »Via Annunziata« št. 2.

Veselice tržaških slovenskih društev v prošlem tednu so bile zopet tako krasne in močno obiskane, da je le en glas po Trstu o močnem gibanju tržaških Slovanov. V soboto je bil ples slovenske čitalnice, kateri je glede števila vdeležencev in elegancje prekosil vse nade, tako sicer, da celo neslovenski listi, nemški in italijanski, o našej čitalnici pišejo jako simpatično in pripoznavajo, da je to društvo eno najlepših društev v Trstu. Na zadnjem plesu smo videli tudi nekoliko častnikov c. k. mornarice in domačega polka, občudovali smo tudi krasne toalete mnogobrojnih dam, s kratka, vsa čast, odbor dela neumorno, da povzdigne našo čitalnico in uspeh se kaže najbolj s tem, da je zadnji čas pristopilo v čitalnico prav mnogo novih udov iz prvih tržaških krogov. Ples delalskega podpornega društva v nedeljo, v dvorani »Zelenega hriba« je bil kar se tiče lepote in veselja, to je lepih toalet, mask gotovo še lepši, nego veliki ples v gledišču, skoro neverjetno, a vendar resnično, okolo polnoči so bili uže

vsi prostori tako natlačeno polni, da so mnogi plesačelniki morali oditi, ko so videli, da ni mogoče plesati. Dokaz temu je ta, da se je prodalo okolo 650 vstopnic in da je ta ples društvu, k ljubim velikim stroškom, vendar se vrgel nad gl. 180.—, gotovo lepo svoto. Letošnje predpustne veselice del. društva so pomnožile pokojninski zalog za okolo 750 gl., gotovo lepa svota, katera govori najlepše za delalnost odbora.

Sokolov večerajnji maškeraadni ples se sme prištevati najlepšim plesom letošnjega predpusta. Dvorana »Monte Verde« je bila natlačeno polna. To v resnici pisano društvo bilo je paša-veselica veselim očem. »Sokole« v svojej lepej opravi, gospe in gospiče v narodnej okoličanski obleki, dve lepi Ojaliski in en Kitajec, zbudili so občno pozornost. Ples je bil jako živ, vzlasti lepo se je plesal »Kolo«, ki se je moral na občno zahtevanje ponoviti. Občudovali smo posebno krasotice v prelepih narodnih slovanskih nošah. Veselice so se vdeležili tudi imenitni gospodje iz Črnogore, vojvoda Mašo Vrbica z sinom, čestni poveljnik Matanovič in nekoliko drugih Črnogorcev v narodnej opravi. Akoprem je bil trošek velik, ostala je vendar »Sokolu« lepa svota. Odboru »Sokola« vse priznanje za tako izvrstno prirejene veselice. — Ta predpust se je pokazalo mej tržaškimi Slovani novo veselo življenje; a kdor ne vidi, ne veruje, da se je v tako kratkem času toliko napredovalo v vsih društvih.

Odsek podpornega delalskega društva vabi na posvetovanje, katero bude 2. marca, t. j. v nedeljo v spodnji dvorani »Zelenega hriba«. Posvetovalno se bude o predlaganju novih kandidatov za društveni odbor del. podp. društva.

Tržaške novosti. Nesreča. Padel je v morje France R., 51letni mož. Pijan je bil. Na pomoč mu je prihitel agent g. Deponti in ga rešil iz nevarnosti. Izroči ga potem nekej straži, ki ga na dom spremi v ulico »Farneta«. Prenesli so v bolnišnico 19 letnega F. Piccolija, ker je na ulici nagloma zbolel. — V ponedeljek v jutro padel po stopnicah svojega stanovanja v Kolonj 68 letni Ivan Keršovan, doma iz Gradiške. Vseled teškega poškodovanja so ga morali odpeljati v mestno bolnišnico.

Nož in pretep. Moral je iti v nedeljo zvečer v bolnišnico postrežek M. Juraj, da si zdravi rane, ki si jih je pridobil v pretepu. Ranjen ima nos in jedno oko. — Kmet Franceta Renner je nekdo v obraz ranil. Renner se je branil, ker nepoznano človeče mu je hotelo ukrasti ovco, katero je pri sebi imel.

Nespodobno podedanje. Več večerov se uže godi, da nekoli grški pomorščaki na rudečem mostu napadajo posamezne ženske itd. To je nespodobno in one grške predrzneže priporočamo slavnemu redarstvu.

Ogenj. V petek ob 11. po noči je pričelo goreti lubje iz nekoli starih slamnikov, ki se nahaja pod mostom v ulici »delle Mura«. Plamen je visoko plamtel, a škode posebne ni, kajti ogenj so pogasili mimo ldoči ljudje.

Kaplja. V nedelo ob 1. popoldne je zadela kaplja g. S. Daminija, uradnika pri javnej tehtnici gospodov Marini in Dolenc. Peljal se je v koleslju po ulici Corsia Stadion. Prenesen v lekarno Leitenburg, postreže mu prvi g. lečnik dr. D'Osma, a bilo je zaman — za nekoliko minut je bil Daminij mrtev. Prepeljali so ga na dom.

V nedeljo na »Corsu« mej »korzom« je prišel pod kočijo 8letni A. Brumatti, ranil se je na nogo. Prenesli so ga v lekarno »Rocca« in od tu na njegovo stanovanje.

Zamrl je gosp. major Moric Moser poveljnik 19. bataljona lovcev; kakor smo poročali, smrtno rano si je zadal z revolverjem. Njega sprevod se je vršil v ponedeljek ob 3 popoldne iz garnizijske bolnišnice.

Spremil ga je k poslednjemu odpočitku cel bataljon lovcev, kot svojega zamrlega poveljnika, potem mnogobrojno časnikaarjev je šlo za pogrebem in druge odlične osebe, kakor baron Pretis, baron Kemperle, baron Kober, vitez Rinaldini, vitez Pollini, dr. Schrott in drugi.

Sprevod. V nedelo ob 11. spremili so k poslednjemu počitku gospo Antonijo Rubl, porojeno Pазze, ženo dr. Rabla. Mrtvaški voz, kojega je peljalo šest konj, bil je zakrit pod cveticami in vencici. Za sprevodom je šlo vse polno odličnega meščanstva, kakor načelniki vladnih in občinskih oblastij itd.

Korso v nedeljo ni bil posebno obiskovan. Kočij je bilo do 150. Metanje konfetov je bilo jako skromno, le papirnati izrezki so bili na dnevnem redu. Na Corsu nič kaj posebnega. Mask je bilo malo v kočijah, nekoliko več pouličnih šem, a vse grde liki greh. Podarjenih bouquetov smo našli 13, zares pičlo število. Gospod V. še svojo ženo in hčerko v koleslju vsi v narodnej okoliškej noši so prav lepo pa-

radirali, da jih je vsak pohvalil. Navadnih opazovalcev se je »Corso« trl. — Če je »pust« barometer trž. blagostanja, kakor je bil nekoč, potem se takemu letu vidi povsodi le miserija. V ponedeljek je bilo kočij toliko, kolikor na pustni četrtek, na dan otroškega korsa — čene še manj! Nebo je bilo oblačno, zjutraj je prašilo in tako napravilo dokaj blata po ulicah. Tudi to je nekoliko uplivalo, da je skoraj korso izostal. V torek je bilo nekoliko več, našli smo kočij 253, i mej temi par omnibusov, kakor omnibus starih bab z orkestrom. Metanje z konfetom je bilo še precej obilno, Mask je bilo dosta, a vse grde, osobito poulične. Ne smemo zamolčati, da v nedeljo je pohajala »Corso« lepa vrsta Barkovljancev, preoblečenih v črnogorskej opravi, z godbo na čelu, katere načelnik je bil in imel na čopici napis: Spinič. To je bila tudi demonstracija vrlih Barkovljancev, naperjena proti vlaškim demonstracijam v Istri. Danes, ko to pišemo, je lepo vreme in se ni bati, da norca pusta ne pokopljejo, ali dostojno sežgejo naši vrli St. Ivančani.

»Triester Zeitung« prinaša vest, da je g. Nabergor izročil spomenico društva »Edinost« zaradi imenovanja poreškega škofa ministru grofu Taaffeju, in da ta korak utegne ustavit imenovanje č. g. Flapp-a. Ker pa je g. Nabergor spomenico izročil g. ministru baronu Conradu, a ne grofu Taaffeju, ker iz dobrih virov vsa drugačna poročila dohajajo, zato se nam zdi, da je ona vest v »Triester« kaka prepustna raca, kakor je tudi skoro neverjetno to, kar piše nemški list o Primorskih škofih. Morda pa se hoče norca delati?

Obraznava proti Jurettig-u in Zampieri-ju. Naznanila se je za tožba proti politikarjema tukajšnjega »Independent«-ja, Henriku Jurettig-u in Ribardu Zampieri-ju, ki se nahajata zaprta v Inomostu. Zatožena sta zločina kaljenja javnega miru. Dan obravnave ni še določen. Daleč pa ne more biti, ker porota v Inomostu se otvori 12. marca. Zagovarjal ju bude odvetnik Vincencij dr. Neumayer iz Gradca.

Iz okolice nam pišejo: Poljedelski nedeljski tečaj pri sv. Ivanu kaj dobro napreduje. Obiskovalcev je do 10, ki marljivo hoté se podučiti o toll važnem predmetu, kakor je kmetijstvo. Naj vsaka šola po okolici vzgoji do 10 mladeničev na leto, v desetih letih bomo imeli lepo število marljivih, pridnih in podučeni kmetovalcev. — V Rojanu skrbi nek gospod za pridobitev poštne škrinjice. Kaj tačega smo res potrebni in želimo dotičnemu gospodu dober uspeh. Tudi še pristavljamo, da je njegovo stanovanje prav prilično mesto za tako napravo — tam se poti križajo in škrinjica bi ne služila le Rojančanom, temuž tudi drugim izven okolice, ki mimo hodijo. To je izborna misel, da se le uredniči.

Goriške novosti. Gosp. Pellegrini, večletni tajnik obrtniške in trgovske zbornice v Gorici, odpovedal se je tej službi. — Vojaški nabor se bude vršil 28. in 29. marca, in sicer 28. za one od leta 1864 in 1863 in 29. marca za one od l. 1862. Nabiranje se bude vršilo v karnari pri sv. Roku. Srečanje bude pri tukajšnjem magistratu 2. marca, od 9. predpoldne za one od leta 1864, za druge pa ostane število prejšnjih let. — Porota je obsodila na smrt Andreja Bitežnika iz Biteža, ki je nedavno v Fovci usmrtil z nožem svojo ljubico. — Ta ista porota je obsodila Jakopa Fratnika v petletno trdo ječo z jednim postom na mesec in 25. novembra slehernega leta k izoliranju, radi uboja, prestopka proti telesnej varnosti. — Se družega je obsodila radi uboja v šestmesečno ječo, jednim postom na mesec in izoliranju vsako leto 2. decembra. To je, Petra Roset-a, 22letnega mladeniča iz Kopra, ki je ubil Petra Mavrenčiča in teško poškodoval Dominika Dosvalda. — Goriška ljudska posojilnica je imela v ponedeljek svoj prvi občni zbor. — V saboto 23. t. m. so goriške srednje in druge šole dovršile prvi tečaj šolskega leta. Počitnice trajajo do prihodnjega petka. — Blagorodni gosp. Josip vitez Schneid, deželni poslanec kranjski itd., podaril je prvemu otroškemu vrtu v Gorici 25 gl. Slava mu! — V trnovskem gozdu, kakor pravijo in vidijo na sledu po snegu, potika se po naših deželah uže dokaj redka zverina, ris imenovana. Ta je divjačina jako nevarna, napada jo in jej spije krv.

Ljubljanske novosti. V Ljubljani se čudijo nemškimi naslovom. Ti so bili v »modi« tačas, ko je bil deželni zbor v nemškutarških rokav, a tudi zdaj, ko o nemškutarjih le še »basni« govore, šopirijo se takovi naslovi. Kranjska trgovinska zbornica razpošilja volilne listine v nemškem jeziku tudi takim volilcem, katerim je nemščina deveta briga. »Est modus in rebus«, ali ta »modus« ni na pravem mestu in mi sodimo, da se ta vest preklide, ker vir —, iz katerega smo to vzeli, ni vselej zanesljiv — V sredo

je v Ljubljani zamrl g. Josip Milone, uradnik južne železnice. Pokojnik, mlad človek, bil je vri narodnjak. R. J. P. — Uprav isti dan je tam zamrl g. bar. Grimšič; zadnji potomec stare kranjske rodovine. — Na ljubljanskej gimnaziji je razpisano mesto prof. za pouk v matematiki in fiziki v zvezi s propedeutiko. Prošnje naj se odpošljejo do 15. apr. t. l. na kranjski dežel. šolaki svet. — Dva gospoda sta se ponesrečila pri hitrej vožnji na šišenskej cesti. Hudo sta se poškodovala, osobito g. J., kojega so morali prestesti v bolnišnico. — »Ljubljanski list« se bo, kakor se za gotovo poroča ljubljanskim časopisom, imenoval »slovenski časnik« in bo s 1. marcijem začel izhajati kot večerni list »Laibacherice«. — V tajnej seji mestnega zastopa ljubljanskega so bili izvoljeni v odbor za pospešenje dolenske železnice ti le gospodje: g. župan Grasselli, podžupan g. Fortuna in mestni odbornik g. Fr. Žužek. — Novo poslopje za porotne obravnave v Ljubljani je zdaj dodelano. — Po mestnega zdravniškega urada ukazu se je zatvorila mestna dekliska šola v redutnem poslopju, ker je v hiši obolel nek gospod za legarjem. — Trgovski ples je vrgel čistega dobička 727 gl. 6 kr. na korist penzijskej glavnici trg. bolnišnega in penzijskega društva.

Tatvine in policijsko. V petek zvečer je straža odpelala seboj necega pobalina, ki je pazil, če kdo pride, mej tem ko so trije njegovi tovariši namerjavali vdreti v krčmo »Andemo in Rena«, s pomočjo ponarejenih ključev. — Policijni agentje so v četrtek zvečer v ulici »Malcantona« št. 7, ulovili v svojo mrežo mladega 17 letnega tička, trgovskega praktikanta Oskarja Teutera, iz Altenburga na Saksom. Ta je zbežal od doma in njegovega gospodarja Edvarda Flemming Narhova, iz Altenburga, potem ko mu je očistil 400 mark. Od doma je uže pomanjkval dober mesec. Mislil je oditi v Aleksandrijo in v ta namen si je bil uže oskrbel vozni list, ali glej, on obrača, policija pa obrne in ga zvrne v luknjo. — V petek so spravili v senco prodajalca stare šare, ker pri njem so našli debelo vrvo za ladje, ki je bila ukradena. — Še druge tri zmlkalce je straža v saboto odpeljala v zapor. — Straže so ustavile ribarja, zatoženega tatvine; potem necega Blaža M. radi tatvine, ker je necemu odnesel uro, a še jednega je dela pod ključ, ker je pri njem našla šopek ponarejenih ključev.

Iz Simmeringa je zbežal od roditeljev 19letni mladenič Stefan plem. Raič z namenom, da se vpiše mej pomerščake. Mladenič govori srbsko, nemško in francosko. Tukajšnja policija ga išče, ker iz Simmeringa so za njim brzojavili, naj ga ustavi. — **Zgubljen fantiček.** V nedeljskem korsu se je zgubil fantiček Anton Tonel, sin čevljarja, bivajočega v ulici »Madonnina«. — V gostilni »Alle tre porte« so neznanj lopovi odnesli necemu gospodu sukno, vredno 40 gl. in necej gospodičini pléd. Policija je ustavila necega težaka, sumljivega te tatvine. — Policija je še ustavila in odgnala na zatožno klop tri uzmoviče, ki so hoteli prodreti v krčmo »Al Pajazzo«, in necega težaka, ki je v nedeljo pred glediščem »Politeama« družega težaka z nožem ranil.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Cepljenje ali precepjenje uže velikoga drevja.

Mnogo se še vidi na zemljiščih naših kmetovalcev velikega sadnega drevja, katero še ni cepljeno. Slišal sem tudi pritožbe od marsikakega, da ima sadno drevje cepljeno, pa da mu ne rodi, nekatero pa da rodi, pa le slab sad, kateri pa nema nobene cene.

Svetovati moram prvim kakor drugim, da svoja sadna drevesa cepijo in precepijo. požlahtnijo. Gledati pa je na sadje rodelih rastlin sorte, ker od sorte je odvisno, kakšen sad nam naše sadno drevje obrodí. Dan danes je dokaj skušenih sort, vseh sadnih plemen, in le takih se moramo pri cepljenju posluževati. Vrednost sorte sadja, kakor čas, kedaj dozori, je različna. Naj zgodnejše sadje, kakor naj poznejše, ima najvišje cenó. Za to se svetuje v gorkih podnebjih zgodno sadje pridolovati, v bolj mrzlih pa kasno, to je, naj se pomnožujejo one sorte sadnih dreves, katere kasno dozore in so stalne, da namreč sad takih dreves prebije tudi vsó zimo.

Tako sadje ima tudi prav visoko cenó, ker pride na trg, ko je pomanjkanje sadja. Toraj skrbeti je treba, da pomnožujemo prave sorte.

Pri nas se tudi vidi kako sadno drevo precepjeno, katerega je pa grdo gledati. Nepravilno obliko, ki mu ustvari, vse krive in zvite mladike; veje kar odsekane z sekíro, po deblu pa polno pogankov, vse to žali oko, zraven je pa nepravilno

in škodljivo. Iz takega ne more uspešno sadno drevo rasti. Pri precepjevanju moramo gledati, da cepimo zgodaj zeleneče sorte na podlago zgodaj zelenečo, prav tako kasno zeleneče sorte na kasno zelenečo podlago. Vedno moramo obliko drevesa pustiti, to je da moramo tako skrajšati veje, katere cepimo, da so v soglasju z obliko prejšnje oblike. Pri hruškah navadno piramidalna, pri jabelkih okrogla itd. nadvlada.

Drevo, katero mislimo precepiti (požlahtniti) treba, da mu veje zredčimo. Za to delo je kaj dobra drevesna žagica, katera je spredaj oska da gre lahko mej posamezne veje, ter se lahko nepotrebne veje odstranijo.

Veje, katere mislimo cepiti, tudi se v pravej obliki skrajšajo s žagico, treba je pa paziti, da se nam veje ne cesajo ali lome, ampak morajo biti gladko odžagane. Da se nam cepiči (mladike cepičev) ne krivijo in vijejo, treba je, da pustimo eno, dve, tri veje (sploh se jih pusti po velikosti dreva) katere služe za odpeljevanje preobilnega soka, katere se pa ne skrajšajo. Vsaka veja, ki je skrajšana in ima služiti za cepljenje, treba jo je gladko vodoravno z nožem pričeliti. Taka pričeljena veja se razkolje, pri tem je gledati da se predaleč ne vkolje, ker kolikor se manj toliko je boljše. Za tem je treba cepič pripraviti. Naprava cepiča po starem ni prava, ker on ima na dveh straneh stopnje, katere le slabe cepič. Bolje je, da se ureže v prostej zagojzdiči, kder je gledati, da nad zagojzdičo pop molí.

Tako pripravljani, cepič se zarene v razklad in za tem še drugi, kar se vse s cepilno smolo zamaže; mej cepiče se pa dene kak suh lubad, da se toliko cepilne smole ne potrti. Prvi popi cepičev nad razkladom morajo vedno notri biti obrnjeni radi ran, ker tako se hitreje zacele. Tako se postopa dokler je vse drevo precepjeno. Cepiti je treba vedno z vrhi dreva navzdol. Koljejo naj se veje po strani in ne navpično, da ne pride cepič pod cepič, ampak da prijeta navstrično. Cepiču zadostuje, da mu pustimo tri pope, ne pa cele mladike, kakor nekateri delajo. Gledati nam pa je, da se dobro cepič z podlago ujema, to je, sok cepiča z sokom podlage, nikakor pa površina lubadov, ker nekatera drevesa, posebno starejša, imajo debel lubad, cepič pa tankega, treba je toraj da je cepič bolj notri. Delo cepljenja naj se z natančnostjo in hitro vrši, da se nam dobro sponese, ter rane skrbno zamažejo; dobro je tudi, kadar cepiči ozelene, posebno kder je burja, da se nekoliko vejic (frask) priveže, na katere se poganki cepičev naslanjajo, da jih ne polomi. Mladike za cepljenje morajo biti krepke enoletne z dobro razvitim popjem. Rezane morajo biti v pravem času, ter hranjene v kakem vlažnem hramu. Suhi, kakor preveč ozele, neč niso za cepljenje. Vsaka sorta pa naj se na svoje plemo cepi in ne nasprotno.

Po leti je treba vse poganke po deblu in vejah močno peneirati in v avgustu odstraniti, ali pa tudi precej. Prihodno spomlad je treba ostale veje precepiti, ako so pa nepotrebne, odstraniti, nikakor pa take pustiti. Cepiču prvega leta se za tretino, na ven moleči pop skrajša da se lepša oblika dobi, kder se kaj križa, naj se odstrani. Obrezovanje se nadaljuje do vzgoje popolne oblike drevesa.

Cepilna smola se kaj priprosto napravi tako le: Vzame se čiste smole (kakoršnorabijo čevljarji), katera se v posodi nad žrjavico raztopi, raztopljeni smoli se doda 15% alkohola (špirta) in dobro premeša. Spravi se jo v primerne posodje. Tako narajena cepilna smola je kaj pripravna, ker je vedno tekoča, ter vsak čas za porabo. J. Trnovski.

Društvo inženirjev in arhitektov.

Društvo je odposlalo na ministerstvo spomenico o novoj železničej črti Hrpelje-Kozina-Trst. V tej se navaja: 1. Črta Hrpelje-Kozina-Trst naj se zgradi po višjem redu, ne pa, kakor stoji v dotičnem zakonskem projektu. 2. Železnici mej obema postajama v Trstu naj se ne zvežete preko morskih obal, pač pa naj se v to prevrta grič pod gradom, ali pa oni pod sv. Jakopom. 3. Kraj za dotično postajo naj se preštudira skupno z mestno avtoriteto, pazi naj se osobito na prostor »prosti kraj«, in pa za postavljanje magazinov. — V petek zvečer je društvo v svojej seji razpravljalo jako važno točko, namreč — »zavarovanje delalca proti nesrečam pri delu.« Ono je bilo imenovalo posebno komisijo, ki naj preštudira in potem poroča o relativnem zakonskem projektu, katerega je napravila vlada. Inženir dr. Luzzatto svetuje, potem ko je povedal, kaj je dotična komisija pomanjkljivega v tem našla, naj siehern od gospodov kolegov svoje mnenje o tem pove, da se tako vladin projekt zadela in popravi. Inženir gosp. Piazza nasvetuje, kar tudi obvelja, ker je nemogoče, ostanete pedes kaj enacega spopolniti, naj vodstvo porazdeli projekte mej ude, da jih doma preštudirajo in o tem poročajo v prihodnjiej seji. Potem se seja zaključí.

Reška trgovina s petroljem. Kakor se od tam poročajo, priplul je 21. t. m. v ondoto luko prvi parobrod (Marco) iz Filadelfije (v ameriških zedinjenih državah) napolnjen s petroljem. Mi smo uže o tem pisali, da je na poti parobrod s petroljem namenjen v jedno luko na Jadranskem morju. Nekateri so ugrabili, misle, da je namenjen na Trst, a sedaj pa se je skazalo nasprotno. Glede trgovine s petroljem je bil svoje dni Trst glavna zaloga, a sedaj kakor se vidi, prizadeva si bližnja Reka mu iz rok izpuliti to trgovino. Trst od dneva do dneva bolj peša — gre v nič; skrajni čas je, da mu vlada pomore iz tega mrtvila, ter ga zveže s železnicami neobhodno potrebnimi, kakor so: Hrplje-Kozina-Trst, isterska zvezna črta, podaljšanje Rudolfove železnice do Trsta itd.

Znižanje tarifa za potovalce. Osrednje vodstvo južne železnice na Dunaji izdelava nov tarif za potovalce, koji stopi v veljavo s 1. julijem. Nov tarif se bode naslanjal na daljavo. Do 180 kilometrov dalje plačavalo se bode, kakor do sedaj; od 180 do 300 kilometrov se bode 26%, in nad 300 kilometrov 40%, manj plačevalo.

Letošnja dividenda na delež avstrijsko-ogrskega Lloydja. Dunajski časopisi pričbujejo, da bo letošnja dividenda na delež plovnega društva Lloydja znašala le 27. gld. na mesto 40 gld. kakor v minolem letu. Vsled tega je vrednost Lloydovih kuponov v Beču zelo padla. »L'Osservatore Triestino« od ponedeljka piše: Naznanilo se je Lloydovim uradnikom, da se jim letos na pol zniža običajna remuneracija v času letne bilance.

Reško luko hoče ogerska vlada razširiti. Prav te dni je o tej zadevi na Reki posvetovanje pod načelništvom reškega gubernerja.

Bolnišnica usmiljenih bratov v Gorici je imela po poročilu, katero je izdala zadnje dni za l. 1883., konec leta 1882. v svojem oskrbovanju 73 bolnikov in 89 blaznih, skupaj 162 oseb. Leta 1883. je sprejela oseb 818 bolnikov in 96 blaznih, skupaj 914 oseb. Vseh bolnikov je bilo v bolnišnici l. 1883. navadnih 891 in blaznih 185, skupaj 1076 oseb. Izpustili so l. 1883. bolnikov ozdravljenih 571. prebolelih 119 in neozdravljenih 31. — Umrlo jih je 87, konec leta pa jih je ostalo v bolnišnici še 83. Blaznih so izpustili leta 1883. 19 ozdravljenih, 33 prebolelih; 3 so bili premeščeni, 2 sta pobegnola, 31 jih je umrlo. Konec leta jih je ostalo 97 in z navadnimi bolniki vred 180 oseb. Bolnišnica ima 100 postelj za bolnike in 100 za blazne, skupaj 200. Bolniki se sprejemajo vedno, blazni pa le po naznanilu, ki ga ima poslati dotična občina visokemu deželnemu odboru zraven spričevala pristojnosti in uboštvu tudi spričevalo zdravniško. Obiskovati se morejo bolniki vsak dan od 2. do 4. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih tudi od 9. do pol 11 ure dopoldne. Za obiskovanje blaznih je potrebno posebno dovoljenje od predstoinika.

Trije obešeni. »Avvenire« iz Reke ima ta-le brzojavna poročila o obešanju onih treh razbojnikov, ki so Majlatha »judex curiae« usmrtili in ga potem oropali. Danes zjutraj (23.) so obesili one tri Majlathove zločince. Berez se je poslovil od matere, žene in sorodnikov. Z mnogimi osebami, ki so ga obiskale zadnje uro, govoril je patetičnim naglasom, rekši, da je nedolžen. Dozdevlje se, da je do zadnjega trenutka upal, da bode pomiloščen. Spanga in Pittely sta se udala, molila in na ves glas jokala. Denes ob 7. uri je prišla sodnja komisija na mesto, kder se ima kazen izvršiti. Pročitala se jim je obsodba. Prvi, ki je nastopil, bil je Spanga. Predno je imel biti obešen, prosil je odpuščenja Majlathovo obitelji. Po 12 minutah je bil uže mrtev. — Za njim je stopil na oder Pittely, ki je tudi odpuščenja prosil in z veseljem poljubil sv. razpelo. V 10 minutah je bil mrtev. — Oba sta relativno malo trpela. Poslednji na tej poti je bil Berez. Ta je trdil, da je nedolžen, in ko se ga je rabelj polastil, vskliknil je: »Bog naj kaznuje moje sodnike!« Vojaški poveljnik je koj na to ukazal biti ob bobne. 11 minut kasneje je bil Berez mrtev. Njegov obraz je postal takov, da ga je bilo strah gledati. Izvrševanje kazni je trajalo 20 minut. Ob 10. uri predpoludne se je vršila raztelesba.

Nesreče. V južnih krajih severnih ameriških držav je bil zadnjitehen tak vihar, da je več majhnih mest porušil. Okoli 5000 hiš je podrtil in okoli 400 ljudi ubitih. — Na parniku »Kotsai«, ki je bil na poti do Hongkonga v Macac, počil je kotel in usmrtil 17 popotnikov, mej temi je bilo 8 Evropeev. — Ladija »Ada Barton« se je na poti od St. John-a v Liverpool razbila; utonil je kapitan, prvi in drugi krmar in šest mornarjev. Parnik »Parkland« je otel tri ostale mornarje, ki so se pet dni in noči brez jedi in pijače vozili, ter držali v jadrščih. Pes, ki je

bil z njim hotel je enega mornarja snesti, vsi trije pa so uže hoteli vadlati, katerega, druga dva pojesta.

Telegram Edinosti. (za zadnji list prepozno došel).

Ljubljana, 23. febr. Šuklje govoril volilcem v Novemestu, vdeležba mnogobrojna, govor obče pohvaljen; izjavljena jednoglasna zaupnica.

Prvo društvo vojaških veterancev iz Trsta in okolice. V nedeljo 9. murecija prihodnjega m. ob 9. predpoludne bode v gorenjej dvorani »Zelenega kriha«, V. redni občni zbor.

Pred zborovanjem, ob 8. bode v cerkvi sv. Antona novega sveta maša za zamrle ude minolega društvenega leta, h kateri se povablja gospodje častni društveniki, prijatelji veterancev in vsi veteranci.

Dnevni red:
1. Predsednikovo poročilo.
2. Denarno poročilo blagajničarja.
3. Predloga vodstva.
4. Predloge društvenikov.
(Predloge društvenikov, morajo se pisмено predložiti vodstvu vsaj 10 dni pred občnim zborom).
5. Nova volitev odborovih namestnikov.

Najdeno.

»Csacza, Ogrsko, Gospodu Rihardu Brandt-u, leharju v Cirihu.« Vaše Blagorodstvo! Dozvoljam si s tem izreči mojo izjavo. Minolo leto sem čital v nekem ogrskem listu o Rih. Brandt-ovi švicarskih kroglicah. Običajno slehero bolehujoči cilja za vlačja nami, tudi jaz sem poskusil, ter takove kroglice si dal prinesiti iz lekarne gospoda Josipa V. Török-a v Pešti. Tisočera zahvala Vam, te kroglice so meni dokaj pomagale, da celo mojo želodčno in črevesno bolest dokaj olajšale. Z odličnim stovanjem Franc Szikara, trgovca. Švicarskih kroglic stane škatuljica 70 kr. po lekarnah.

Zahvala.

Gospod baron Aleksander Koller, tajnik pomorske vlade daroval je »Delavskemu podpornemu društvu« pri priliki plesa 24. t. m. za zalog pokojnine 10 gld. za kateri dar mu izreka podpisani presrčno zahvalo. Odbor.

Tržno poročilo.

Zadnje dni je kupčija v Trstu kolikor toliko mirovala; a stanje trga je nespremenjeno; prav tako cene raznega blaga. Cene kolonijalnega blaga so jako trdne. Iskano je maslo in po fižolu je nastalo živahneje prašanje.

Dražbe.

V Trstu, hiša Jožefa Degraasi, cena gld. 4150, dne 1. marca in 1. aprila. — V Tolminu, posestvo Antona Zaloscik iz Koritence, cena gld. 600, dne 28. februarja in 28. marca. — V Tolminu, posestvo Andreja Leban iz Sotolmina, cena 630 gld., dne 29. februarja in 1. marca. — V Trstu, poslopja Justa Ferluga, cena gld. 11.640, dne 28. februarja in 28. marca. — V Koprnu, posestvo Antona, Ivana i Petra Furlan iz Cernotič, cena gld. 1838, dne 21. febr., 21. marca in 21. aprila. — V Sežani, posestvo Andreja Brezovec iz Mislece, cena gld. 1602, dne 23. febr. — V Trstu, posestvo Georgija Starz iz Barkovelj, cena gld. 9617, dne 18. marca in 16. aprila. — V Sežani, posestvo Jožefa Vatovec iz Vajeje, cena gld. 386, dne 20. marca in 21. aprila. — V Gorici, hiša Tereza Blasig v Mirni, cena gld. 315, dne 26. marca in 29. aprila. — V Gorici, posestvo Antona Silligoja, cena gld. 11.885, dne 13. marca in 17. aprila. — V Sežani, posestvo Antona Cebolin iz Rodika, cena gld. 410, dne 3. marca. — V Gorici, posestvo Jožefa Zottar, cena gld. 2176, dne 4. marca. — V Gorici, posestvo Franca Pajer iz Solkana, cena gld. 20.450, dne 29. febr. — V Sežani, posestvo Jožefa Uršič iz Krajnavas, cena gld. 1000, dne 13. marca. — V Sežani, posestvo Ivana Fonda iz Lokev, cena gld. 605, dne 31. marca.

Borsno poročilo.

Vsled neugodnih poročil iz Berolina je postala borsna zopet bolj mlahova in kurzi nekoliko nižji.

Dunajska borsna

dne 19. februarja.

Znotni drž. dolg v bankovcih	79 gld. 60 kr
Znotni drž. dolg v srebru	80 » 60 »
Zlata renta	101 » — »
5% avst. renta	95 » — »
Delnice narodne banke	842 » — »
Kreditne delnice	309 » 10 »
London 10 lir sterlin	121 » 65 »
Napoleon	9 » 62 1/2 »
C. kr. cekini	5 » 70 »
100 državnih mark	59 » 30 »

Podpisani ima na razprodajo vsakovrstnega **svežega in kuhanega masla** po najnižej ceni, da se ni bati konkurencije.

JANEZ ŽMITEK,
plavš »Althammer« št. 35. Bohinjska Bistrica, (Gorenjsko, Oberkrain.) (4-1)

Gospodarsko društvo v Skednju

vabi vse svoje ude na redni občni zbor, ki bode v nedeljo 9. murecija t. l. v sobani Matija Sancina, Vrba, ob 9. uri zjutraj. Dnevni red. —

1. Letno poročilo,
2. Predlaganje letnega računa,
3. Volitev novega odbora.

Skednja, 20. februarja 1884.

Lovro Godina,
predsednik.

Mlatilnice, slamoreznice,

n žito čistilne stroje, iz dobro znane tovarne Henrika Lanza prodaja po strogo fabriški ceni

J. C. Demšar,
Zelezniče (Elsnern).

Riunione Adriatica di Sicurtà
v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na živencje v vseh kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1881:
Glavnica društva gld. 3.900.000.—
rezervni fond ou dobičkov » 625.927.02
» » za pokritje »
premikanja vrednosti efektov » 161.500.—
Premijna rezerva vsih oddelkov » 6.638.505.—
Rezerva za škode » 284.591.—

V portfelju:
Premije, ki se imajo potirati v prihodnjih letih » 13.206.696.47
Skupni znesek v. h škod plačanih od l. 1888 do 1881 gld. 103.255.007.57

Urad ravnateljstva 24-3.
Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši)

Tržaška Štedilnica.

Mnogo posestnikov knjižič prenehane mestne trgovinske zastavljalnice, kakor tudi tržaške štedilnice ni posluhnolo pozivu dne 25. avgusta 1883, dotičnikom se vnovič naznanja v njih lastni interes, da čim preje vlože knjižice tržaške štedilnice, da se morajo pečatiti, in one mestne trgovinske zastavljalnice, da se zamenijo z novimi knjižicami podpisane.

Trst, 9 februarja 1884.
(3-3) **Vodstvo Tržaške Štedilnice.**

Neobhodno potrebno vsakej družini

Lečna sredstva napravljena po kemiku in lekarju G. B. Rovis
V TRSTU — 47 CORSO 47 — V TRSTU.

Rastapljajoči čaj ozdravi vsaki kašelj še tako trdovraten, kakor dokazujejo uspehi raznih zdravnikov in neštevilna spričevala in naročbe. En zavoj za 8 dni 60 soldov. —

Čistilne kroglice proti hemooroidam, napravljene iz neke rastline, izvrstno delajoče proti boleznim na jetrah, vrance, proti zabasanja itd. Vzamejo se lahko vsako uro brez obzira na dijeta. Škatljica 30 soldov.

Vino iz kine z Marsalo, poskušano z uspehom po prvih zdravnikih za slabosti v obče, za pokvarjeni želodec in v času okrevanja po dolgih boleznih. 1 botelja 1 gld.

Hlebkči iz Tamarinde s kloratom od potašlja, najboljšo sredstvo proti boleznim v vratu, angini, hripavosti, zaprtem glasu itd. 1 škatljica 30 soldov.

Zdravilni očet proti miasmom. Najboljšo sredstvo za čiščenje zraka po sobah, s prijetno vonjavo, rabi se tudi kakor sredstvo za toaletto, ena žlička z vodo, ker krepča kožo. 1 steklenica 50 soldov.

Tekočina, s katero se vstavi še tako močan zobobol, za branje gnjilobo in delikatni duh prouzroči v ustah. Ena steklenica 50 soldov.

Tinktura in mazilo proti kurjim očesom, debeli koži in ozebkom, brez da bi prouzročila najmanjšo bolečino. Tri plaštri za eno kurje oko 20 sel. Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Zaloga ribjega olja iz ribe polenovke — kakovost brez primere, ki dohaja direktno z krajev, kjer ga delajo, in tukaj rabi prvim zdravnikom. Z istim se izdeluje tudi olje železoški sano in jodo-železo o kisano. Za komoditeto gospodov zdravnikov drži tudi vse leke profesorja Hebra proti kožnim boleznim.

Najdeno!!!

Po neutrudljivih študijah se je končno dr. pl. Benden posrečilo, napraviti **Mazilo za lase,** od katerega se more reči po vsej pravici, da odgovarja svojemu namenu. V prav kratkām času pomnoži in okrepa to masilo lase in brado in brani izpadanje las. Iznajdnik jamči za gotovi uspeh.

Cena za lonček mazila 2 gld.

Glavna zaloga za Trst pri gospodu lekarju Karolu Zanetti, ulica Nuova, št. 27.

(13-7)

The **Singer Manufacturing & C.**
New-York.

Ako se plati vsak teden samo **eden goldinar** dobi se **Originalni Singer-jev šivalni stroj,** in to brez povišanja cene.

Poročstvo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno

G. NEIDLINGER,
generalni agent 13-2

V Trstu, Corso, palača Modello
Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 kr. in tucat 30 kr.

VSACEJ DAMI,

katera hoče imeti dobro se podajajo životnik (moder) iz prave, dobre ribje kosti (pušpana) priporočam, da si ga naroči pri meni in da pošlje mero.

Mma. M. Müller na Dunaji
I. Stadt, Operngasse 12 (vis-a-vis Heinrichshof).
ZIVOTNIKE

lastni izdelek po najnovjšem in najboljšem dunajskem in pariškem krovu, garantirane iz prave ribje kosti napravljene, bele ali rujave po f. 5, barvane od f. 7 naprej. Pariški životniki s trakovi za stiskanje beli ali rujavi od f. 8, barvani od f. 10 naprej, francoski životniki s pripnkami od f. 10, barvani od f. 12, naprej.

Novost! Stefanije životniki brez planšetov, vsled spričeval zdravnikov, priporočljivi vsakej dami, posebno pa takim, ki trpé na srčnih, jetrnih in želodčnih boleznih, trajljivi, držeči formo, brez da bi želodcu najmanj škodovali, elegantno napravljeni od f. 8 naprej. Životniki za dame v vseh barvah, formah, v vsakej velikosti in po vsakej ceni. — Naročbe iz dežele, spošljatvo ogleda ali mere in naznanjenjem cene po poštnem povzetju. Kar se ne dopade, ali prileže, se zamenja za drugo.